

Nikita Dolgušini avantüür: kaasaegse balleti algallikas «Esmeralda» jõuab kolmapäeval Estonia lavale.

HARRI ROSPU

Estonia ennistas «Esmeralda» (a-st 1789)

→ 1980 esietendunud «Asjatu ettevõtte» päri nelk

Rahvusoperis Estonia tu-
leval kolmapäeval esieten-
dud Jules Perrot' ja Cesare
Pugni romantiline ballett
«Esmeralda» on sünniaas-
talt vanim ballett, mis on
olnud Estonia repertuaaris.

TAMBET KAUGEMA

Victor Hugo romaanil «Jumala-
ema kirik Pariisis» põhinev
«Esmeralda» esmaettekannet oli
1844. aastal Londonis ning see-
järel mängiti seda peaaegu
kõikjal Euroopas. Eriti soositud
oli see ballett Venemaa lavadel,
kuhu see on püsima jäänud tä-
nase päevani. Läänud sajandi
lõpus taastas Sankt-Peterburgis
«Esmeralda» Marius Petipa.

Fantaasiale toetuv avantüür

«Esmeralda» seekordne la-
vastaja Nikita Dolgušin Sankt-
Peterburgist, keda tuntakse kui
vanade balletide meisterlikku
restaureerijat, lähtuski oma
töös Perrot' ja Petipa loodud
koreograafiast. Kaheksa aastat
Estoniast eemal viibinud ning
nüüd vastutava repetiitorina
selles lavastuses kaasa tegeva
Tiiu Randviiru sõnul tuleb Esto-
nia «Esmeraldasse» suhtuda kui

Dolgušini ja lavastaja assistendi
Aleksandra Tihhomirova (sa-
muti Sankt-Peterburgist) lavas-
tamisstiil ja nõudmised temas
vastuseisu. «Oli tarvis teha just
täpselt kaks sammu vasakule ja
tõsta käsi just täpselt nii kõrge-
le,» kirjeldas Kõrb ajaloolise
balleti kallal töötamist. Tema
sõnul aitas usaldus lavastajate
vastu neist raskustest üle saada
ning vastumeelsus arendus tä-
nulikkusega.

Dolgušin tõi võrdluseks
muusiku, kes saab küll helilooja
kirjutatud interpreteerida, kuid
peab nootidest kaljukindlalt
kinni pidama. «Koreograaf on
samuti autor ja tantsija peab te-
ma ettekirjutusi järgima,» selgitas
lavastaja oma esmapilgul
ehk üleliigsetena näivat nõud-
likkust.

Oma põhimõtete kohta ko-
reograafia taastamisel ütles
Dolgušin, et eelkõige huvitab
teda selle juures esitusstiil ja
koreograafia puhtus, nende
kooskõla pantomiimiga, ajastu
hõngu tabamine mitte ainult
tantsus, vaid igas žestis.

Dolgušini sõnul jäi ta Esto-
nia trupiga väga rahule. «Selles
teatris osatakse luua,» kinnitas
lavastaja, «ja ehkki eestlasi pee-

Estonia ennistas

«Esmeralda» (aast 1789)

→ 1980 esietendunud „Asjata ettevõtte“ pävinele

Rahvusooperis Estonia tuleval kolmapäeval esietenduvad Jules Perrot' ja Cesare Pugni romantiline ballett «Esmeralda» on sünniaastalt vanim ballett, mis on olnud Estonia repertuaaris.

TAMBET KAUGEMA

Victor Hugo romaanil «Jumalalema kirik Pariisis» põhinev «Esmeralda» esmaettekannet oli 1844. aastal Londonis ning seejärel mängiti seda peaaegu kõikjal Euroopas. Eriti soositud oli see ballett Venemaa lavadel, kuhu see on püsima jäänud tänase päevani. Läänud sajandi lõpus taastas Sankt-Peterburgis «Esmeralda» Marius Petipa.

Fantaasiale toetuv avantüür

«Esmeralda» seekordne lavastaja Nikita Dolgušin Sankt-Peterburgist, keda tuntakse kui vanade ballettide meisterlikku restaureerijat, lähtuski oma töös Perrot' ja Petipa loodud koreograafiast. Kaheksa aastat Estoniast eemal viibinud ning nüüd vastutava repetiitorina selles lavastuses kaasa tegeva Tiiu Randviiru sõnul tuleb Estonia «Esmeraldasse» suhtuda kui ajaloolisesse lavastusse ja siis tulevad ka selle stiili võlud esile.

«Oleme püüdnud hoida Estonia repertuaaris kogu aeg vähemalt ühte klassikalist balletti, tasakaaluks nüüdisaegsele balletile,» põhjendas Estonia peaballettmeister Mai Murdmaa «Esmeralda» kavvavõtmise vajalikkust. «Euroopas ja kogu maailmas otsitakse praegu balleti algallikaid – «Esmeralda» on aga just üks neist, millest on välja kasvanud tänapäevane ballett.»

Küsimusele, kuidas on üldse võimalik taastada vana balletti, säilinud on ju vaid eskiisid, vastas Dolgušin naljatades: «Ei olegi võimalik, see on avantüür.» Ja lisas: «Lihtsalt loen, kuulan teisi ja fantaseerin. Mingid piirid peavad fantaasial mõistagi olema.»

Esmeraldat tantsivad Kaie Kõrb ütles, et alguses tekitasid

Dolgušini ja lavastaja assistendi Aleksandra Tihhomirova (samuti Sankt-Peterburgist) lavastamisstiil ja nõudmised temas vastuseisu. «Oli tarvis teha just täpselt kaks sammu vasakule ja tõsta käsi just täpselt nii kõrgele,» kirjeldas Kõrb ajaloolise balleti kallal töötamist. Tema sõnul aitas usaldus lavastajate vastu neist raskustest üle saada ning vastumeelsus asendus tänulikkusega.

Dolgušin tõi võrdluseks muusiku, kes saab küll helilooja kirjutatud interpreteerida, kuid peab nootidest kaljukindlalt kinni pidama. «Koreograaf on samuti autor ja tantsija peab tema ettekirjutusi järgima,» selgitas lavastaja oma esmapilgul ehk üleliigsetena näivat nõudlikkust.

Oma põhimõtete kohta koreograafia taastamisel ütles Dolgušin, et eelkõige huvitab teda selle juures esitusstiil ja koreograafia puhtus, nende kooskõla pantomiimiga, ajastu hõngu tabamine mitte ainult tantsus, vaid igas žestis.

Dolgušini sõnul jäi ta Estonia trupiga väga rahule. «Selles teatris osatakse luua,» kinnitas lavastaja, «ja ehkki eestlasi peetakse pikaldasteks ja külmadeks – millised nad väliselt ehk ongi –, keevad nende sisemuses tegelikult sellised tunded, et hoia aga alt.» Dolgušin nimetas estoonlyasi väga õpihimulisteks ja vastuvõtlikeks.

Viiendat korda Eestis

Esmeraldat tantsivad kolmapäeval esietenduvad balletis Kaie Kõrb või Marina Chirkova; ohvitser Phoebus de Chateaupers'i Juri Jekimov või Vladimir Arhangel'ski; preester Claude Frolot Viesturs Jansons või Andrus Kämbre; kiriku kella-mees Quasimodot Janis Garancis või Mart Kangro; poeet Pierre Gringoire'i Dmitri Hartšenko, Sergei Fedossejev või Vjatšeslav Nikkinen.

Varem on Eestis «Esmeraldat» lavastatud neljal korral: ühel korral Estonias ja kolmel korral Vanemuises.

ESIETENDUS

Romantiline ballett «Esmeralda»

Lavastaja Nikita Dolgušin (Sankt-Peterburg), lavastaja assistent Aleksandra Tihhomirova (Sankt-Peterburg), muusikaline juht ja dirigent Norman-Illis Reintamm, kunstnik Eldor Renter, valguskunstnik Airi Eras

Estonia teatris 14. aprillil

